

Inloophuizen bieden patiënten en hun naasten steun

‘Kanker is óók een mentale ziekte’

Donderdag is het Wereldkankerdag. Ruim 110.000 Nederlanders krijgen jaarlijks de diagnose. In 75 inloophuizen van Ipso kunnen zij terecht voor een gesprek of een kop koffie. Door corona zitten veel huizen in acute geldnood.

DAVID BREMMER

‘Dankzij het inloophuis ben ik veel opener over mijn ziekte gaan communiceren’, vertelt Bram van der Zeeuw. De 62-jarige Leimuidenaar lijdt sinds anderhalf jaar aan een agressieve vorm van hersenkanker. Via Inloophuis Adamas in Nieuw-Vennep zwemt hij regelmatig met een groep medekankerpatiënten onder begeleiding van een fysiotherapeut. Na afloop is er koffie, waarbij ervaringen worden uitgewisseld. „Dat helpt mij enorm. Alleen hebben we een andere vorm van kanker – ik aan mijn hoofd, een ander aan de prostaat of borst – maar de impact ervan is hetzelfde.”

Niet alleen Van der Zeeuw, ook echtgenote Joke komt graag naar

het inloophuis. „Mijn man is heel ziek. Vorig jaar leek hij het niet te redden en had hij al afscheid genomen. Ik wilde weten hoe daar mee om te gaan. Bij het inloophuis bieden ze een luisterend oor, maar geven ze ook informatie.” Ze roemt de huiselijke, warme sfeer. „Alle mensen zijn echt ontzettend aardig en kundig, ze weten precies wat er speelt.”

Bram en Joke van der Zeeuw zijn twee van de ruim 18.000 Nederlanders die jaarlijks bij een inloophuis van Ipso (Instellingen PsychoSociale Oncologie) aankloppen. Het eerste – het Vicky Brownhuis in Den Bosch – opende in 1992, inmiddels zijn er 75 vestigingen. „Kanker is een verschrikkelijke ziekte en doet véél met mensen”, vertelt Annelies Osinga. Zij runt het Adamas Inloophuis te Nieuw-Vennep. „Niet alleen met patiënten, maar ook met hun familie, kinderen, vrienden en collega's.”

Adamas werd in 2007 opgericht door oud-kankerpatiënt Lily

Nieuwenhuizen en een groep lokale ondernemers. Het huis bedient onder meer de Haarlemmermeer en de Bollenstreek. Sindsdien is Adamas – Oud-Grieks voor ‘diamant’ – uitgegroeid tot één van de grootste inloophuizen van Nederland.

In hartje Nieuw-Vennep worden bezoekers warm welkom geheten door één van de honderd vrijwilligers. Centraal in het grote witte pand ligt de huiskamer met grote koffietafel. Links van de voordeur bevindt zich het atelier met diverse aquarellen van kankerpatiënten. Op de bovenste verdieping is onder meer de massagekamer te vinden. „Veel mensen die aan kanker lijden hebben een pijnlijke huid”, vertelt coördinator Marcia de Groot.

Een kaartenrek verderop toont de activiteiten van het inloophuis. Er zijn praatgroepen voor mannen, jonge vrouwen en nabestaanden, maar ook voor mensen van wie een dierbare aan kanker lijdt. Ver-

der biedt Adamas yoga- en pilateslessen, een workshop creatief schrijven of wandelingen in het Keukenhofbos.

„Niemand is hetzelfde”, verklaart De Groot het diverse aanbod. „De ene persoon vindt yoga prettig, voor de ander is dat te zweverig. Dat is allemaal prima.” Bijzonder is dat Adamas nooit zo maar ‘nee’ verkoopt. „We proberen altijd achter iemands werkelijke behoefte te komen. Vraagt een bezoeker iets dat we niet aanbieden? Dan proberen we dat intern of extern te regelen.”

Vaak gaat het om betrekkelijk eenvoudige zaken. „De kankerpatiënt met die ene speciale wens haalt de krant, maar de meesten hebben geen bucketlist. Ze hechten aan het alledaagse.” Ze verhaalt van de 48-jarige terminale vrouw die eigenlijk dolgraag haar oude baan van kleuterjuf wilde oppakken. „Wij zochten contact met haar oude werkgever en toen kon ze wekelijks een paar uur

knippen en plakken met de kleuters.”

Hoger doel van de 75 inloophuizen is mensen de regie over hun leven teruggeven en een nieuwe balans helpen te vinden. „Kanker is óók een mentale ziekte”, zegt Osinga. „Jedere kankerpatiënt herinnert zich op de minuut zijn diagnose. Vanaf dat moment neem je afscheid van je oude ik.” In het ziekenhuis is alles op de medische kant gericht. „Artsen en verpleegkundigen missen vaak de tijd om die psychosociale kant te bedienen. Wij zijn complementair.”

Het is de reden dat Adamas intensief samenwerkt met het Spaarne Gasthuis in Hoofddorp. Per dagdeel lopen twee vrijwilligers op de afdeling oncologie. Oncologieverpleegkundige Barbara Koelwijn-Willems is er blij mee. „Wij zien gemiddeld veertig tot vijftig patiënten per dag. Zeker als het met iemand goed gaat, hebben we minder tijd voor begeleiding. De mensen van Adamas tasten via een kop koffie af of er behoefte aan een gesprek bestaat. Dat biedt enorme toegevoegde waarde.”

Veel van Adamas' ondersteuning draait om de spreekwoordelijke ‘olifant in de kamer’ bespreekbaar te maken. De Groot noemt de docent die niet wist hoe een leerling te benaderen van wie een ouder kanker heeft. Of neem de 49-jarige vrouw met kanker die wekelijks haar vriendinnenclub over de vloer kreeg. „Ze bleven klusjes aanbieden, maar haar enige wens was om wijntjes met hen te drinken.” Een 20-jarige jongen wiens beste vriend aan kanker was overleden, klopte eveneens aan. „Niemand vroeg hoe het met hém

Ook kinderen van kankerpatiënten kunnen in het inloophuis terecht. FOTOSPIMRAS

ging. Durf dat aan te geven, zeggen wij dan.”

Ondersteuning ná genezing is minstens zo belangrijk, steeds meer mensen overleven kanker. „Maandenlang ben je door een compleet team behandeld en dan ben je schoon. De ziekenhuisdiëten vallen letterlijk achter je dicht en dat kan angstaanjagend zijn. Ook kampen nogal wat mensen met late gevolgen van kanker als het ‘chemobrein’, chronische vermoeidheid of angsten.”

Voorzien alle inloophuizen in een grote behoefte – ruim 110.000 Nederlanders krijgen jaarlijks de diagnose – de coronapandemie slaat een gat in hun financiën. „Ieder inloophuis bedruipt zichzelf en ontvangt geld van bijvoorbeeld de lokale Rabobank, plaatselijke sponsors en soms de gemeente”, vertelt Mischa Stubenitsky van KWF. Nu deze gulle gevers door de lockdowns zelf zwaar getroffen zijn, vallen de meeste inkomsten weg. Hetzelfde geldt voor de miljoenen euro's uit KWF's jaarlijkse ‘Samenloop voor Hoop’ actie.

„Door alle beperkingen konden tientallen van deze lokale wandel-estafettes afgelopen jaar niet doorgaan.”

KWF zegt er alles aan te doen om de huizen overeind te houden. Stubenitsky wijst op onderzoek uit 2018 waaruit blijkt dat de inloophuizen veel maatschappelijke meerwaarde bieden. „Bezoekers gaan minder vaak naar de huisarts of de GGZ. Tegelijkertijd komt een deel er juist achter een therapeut of psycholoog nodig te hebben.” Inmiddels is KWF de online-actie ‘Red het Inloophuis’ gestart, waarbij iedere vestiging een eigen actiepagina krijgt. Vele huizen komen nog duizenden tot soms tienduizenden euro's te kort komen.

Adamas heeft het grootste financiële gevaar voorlopig afgewend. Van de benodigde 38.000 euro is al ruim 30.000 euro binnen. „Wij hebben het geluk al lang in deze regio geworteld te zijn”, vertelt Osinga. „We zijn daardoor redelijk bekend. Voor veel andere huizen geldt dat minder.” Lastiger is dat alle activiteiten door corona alleen nog online kunnen plaatsvinden. „Normaliter kregen we 35 mensen per dag over de vloer. Nu doen we alleen één-op-één gesprekken hier.” Kankerpatiënt Bram van der Zeeuw en zijn vrouw Joke hopen dat het inloophuis snel weer open gaat. „Dan wil ik weer gaan zwemmen of wellicht naar een praatgroep gaan.”

■ Op Wereldkankerdag, donderdag 4 februari, beantwoorden we om 19.00 uur live op de site van deze krant al uw vragen over kanker en corona.

Vragen inzenden kan nu al naar steljevraag@dpgmedia.nl

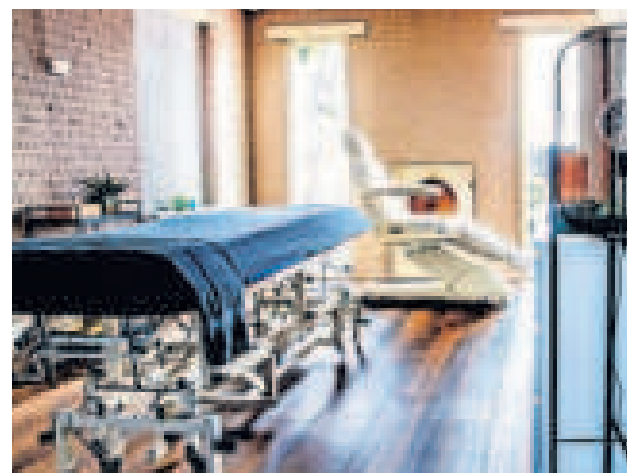
Voor andere activiteiten op Wereldkankerdag zie wereldkankerdag.nl/agenda

Annelies Osinga

Marcia de Groot

De massageruimte, informatie bij de ingang en het atelier van Adamas inloophuis in Nieuw-Vennep.